

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Vhodnější ukazatele k hodnocení cílů udržitelného rozvoje – příspěvek občanské společnosti

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(2018/C 440/03)

Zpravodajka: **Brenda KING**

Spoluzpravodaj: **Thierry LIBAERT**

Rozhodnutí plenárního shromáždění	15. 2. 2018
Právní základ	čl. 29 odst. 2 jednacího řádu stanovisko z vlastní iniciativy
Odpovědná specializovaná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato ve specializované sekci	5. 9. 2018
Přijato na plenárním zasedání	19. 9. 2018
Plenární zasedání č.	537
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	194/2/3

1. Závěry a doporučení

1.1. Již od přijetí Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 evropskými orgány v roce 2015 EHSV vyzývá Komisi, aby vytvořila zastřešující evropskou strategii udržitelného rozvoje s konkrétními cíli, záměry a činnostmi za účelem dosažení sedmnácti cílů udržitelného rozvoje. Evropská komise nepřistoupila k vypracování zastřešující strategie navzdory tomu, že EU hrála vedoucí úlohu při přijetí Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a cíle udržitelného rozvoje odrážejí základní hodnoty EU, tedy podporování větší sociální, politické, hospodářské a environmentální harmonie. Diskusní dokument „Směrem k udržitelné Evropě do roku 2030“, který má být zveřejněn do konce roku 2018 je příležitostí, jak zdůraznit význam přijetí zastřešující evropské strategie.

1.2. To, že v současné době neexistuje evropská strategie udržitelného rozvoje, ohrožuje soudržné provádění Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 na úrovni EU i na úrovni členských států. Může dojít k tomu, že se budou různit přístupy k plnění cílů udržitelného rozvoje, protože některé členské státy již připravují své národní strategie udržitelného rozvoje, přičemž neexistuje žádný evropský strategický rámec nebo společné prováděcí pokyny.

1.3. EHSV vítá první výroční monitorovací zprávu Eurostatu týkající se cílů udržitelného rozvoje za rok 2017 ⁽¹⁾, která se zakládá na souboru 100 ukazatelů využívajících přesně definovaná číselná kritéria. EHSV však zjistil řadu nedostatků, pokud jde o stávající soubor ukazatelů, což by budoucí vydání výroční monitorovací zprávy Eurostatu týkající se cílů udržitelného rozvoje měly brát v úvahu.

1.4. EHSV požaduje ukazatele, které mohou sloužit jako základ plánování a utváření politik. Stávající soubor ukazatelů nedokáže měřit vzdálenost k cílům ani odpovídajícím způsobem popsat dosažený pokrok. Je třeba stanovit konkrétní cíle politiky EU v oblasti udržitelného rozvoje a zavést ukazatele schopné sledovat jejich dosahování. Při neexistenci konkrétních cílů politiky EU by mohla EU posuzovat výkonnost členských států ve srovnání s nejlepší a průměrnou výkonností.

⁽¹⁾ „Udržitelný rozvoj v Evropské unii: Monitorovací zpráva o pokroku při plnění cílů udržitelného rozvoje v kontextu EU, vydání 2017“.

1.5. EHSV rovněž poukazuje na některá technická omezení, která je třeba vyřešit, aby se zajistilo využití co nejlepších ukazatelů. Například využívání průřezových ukazatelů nedostačuje k tomu, abychom získali informace o synergických nebo rozporných vztazích mezi cíli. Dále nejsou plně popsány příznivé vedlejší účinky na udržitelný rozvoj partnerských zemí a monitorování politické soudržnosti mezi důležitými cíli vnější a vnitřní politiky.

1.6. Eurostat a národní statistické úřady musejí zajistit používání koherentního rámce ukazatelů. Měl by být zaveden komplexní a integrovaný systém ukazatelů, aby se zajistilo spolehlivé monitorování postupu k cílům udržitelného rozvoje na evropské i vnitrostátní úrovni.

1.7. Eurostat a národní statistické úřady mají omezené lidské a finanční zdroje ke shromažďování nových údajů, a proto není vždy možné vypracovat nové cílenější ukazatele. EHSV požaduje odpovídající zdroje, aby bylo možné překonat toto významné omezení.

1.8. EHSV požaduje větší zapojení občanské společnosti do definování ukazatelů a posuzování pokroku EU při dosahování cílů. Průřezový charakter cílů udržitelného rozvoje vyžaduje integrovanou spolupráci mnoha zúčastněných stran.

1.9. EHSV doporučuje, aby byl soubor ukazatelů doplněn kvalitativní stínovou zprávou, vypracovanou v úzké spolupráci s organizacemi občanské společnosti, aby se všechny zúčastněné subjekty více ztotožnily s cíli udržitelného rozvoje. Kvalitativní informace mohou objasnit trendy, které by při výlučně kvantitativních metodách měření nebyly zaznamenány. EHSV navrhuje převzetí vedení koordinace přípravy doplňující kvalitativní zprávy. Kromě toho EHSV navrhuje, aby Evropská komise spolupracovala na organizaci evropského summitu cílů udržitelného rozvoje, který by posoudil současný stav za účasti všech relevantních zúčastněných stran.

1.10. Koherentní strategický rámec také vyžaduje, aby ostatní ukazatele EU (např. sociální ukazatele použité ve srovnávacím přehledu nebo ukazatele evropské biologické rozmanitosti) byly v souladu s rámcem Agendy pro udržitelný rozvoj 2030. Zastřešující strategie by měla poskytnout tento přehled vzájemných vazeb mezi cíli udržitelného rozvoje, politikami EU a různými soubory ukazatelů.

1.11. EHSV žádá, aby stávající systém správy EU byl přizpůsobený provádění Agendy pro udržitelný rozvoj 2030. Zastřešující strategie Evropské unie pro udržitelný rozvoj v plném souladu s Agendou pro udržitelný rozvoj 2030 by zaručila začleňování cílů udržitelného rozvoje do veškeré politiky EU a poskytla by rámec pro koordinaci a monitorování provádění cílů udržitelného rozvoje v EU a v členských státech. Například mechanismus evropského semestru by měl monitorovat cíle udržitelného rozvoje a přispívat k jejich plnění. Kromě toho by se měly tvorba a hodnocení politik EU (např. agendy pro zlepšování právní úpravy) přizpůsobit tak, aby plně zahrnuly cíle udržitelného rozvoje do politického cyklu. Na všechny právní předpisy a návrhy politik by měl být uplatněn test udržitelnosti, aby bylo možné odhadnout účinek na cíle udržitelného rozvoje a rozhodnout o vhodnosti návrhu.

1.12. EHSV doporučuje, aby za začleňování cílů udržitelného rozvoje do politik EU odpovídal v rámci Komise místopředseda se specializovaným týmem, konkrétním rozpočtem a pracovní strukturou se všemi komisaři a útvary Komise. Dále by předseda Evropské komise měl informovat o dosaženém pokroku a navrhnout další kroky potřebné k provádění cílů udržitelného rozvoje ve výročním projevu o stavu Evropské unie.

1.13. V neposlední řadě EHSV vyzývá k dohodě o rozpočtu EU, pro který by se udržitelný rozvoj stal stěžejním cílem. EHSV připomíná, že konečné znění víceletého finančního rámce (VFR) na období 2021–2027 bude signálem, zda bude EU schopna splnit své závazky v Agendě pro udržitelný rozvoj 2030. Návrh Komise z května 2018 míří správným směrem, ale promarnil příležitost k tomu, aby se Agenda pro udržitelný rozvoj 2030 stala prioritou evropské agendy.

2. Absence strategie EU

2.1. EU by měla větší měrou uplatňovat svou vedoucí úlohu v zajišťování a prosazování udržitelného rozvoje. Je skutečností, že Agenda OSN pro udržitelný rozvoj 2030 zcela v souladu se základním **účelem Evropské unie**, kterým je podporovat větší sociální, politickou, hospodářskou a environmentální harmonii v Evropě i na celém světě. Evropa ale zaostává, byť Evropská unie a její členské státy tuto globální agendu podepsaly. EU a některé členské státy dosud nezavedly strategii udržitelného rozvoje, která by zajistila dosažení cílů udržitelného rozvoje.

2.2. Připomínáme článek 3 Smlouvy o Evropské unii, v němž odkaz na udržitelný rozvoj uvádí: „Ve svých vztazích s okolním světem Unie ... přispívá k ... udržitelnému rozvoji této planety ...“. Jakkoli se v různých politikách EU, například v průmyslové, dopravní a energetické politice, rozvíjejí určité prvky udržitelnosti, přetrvávají nízké ambice a nedostatečné financování. Celkově EHSV vyjadřuje politování nad tím, že zde zjevně chybí strategie, koherence politiky a začlenění do celkové koordinace politik EU.

2.3. EHSV je jedinou institucí na evropské úrovni, pro niž je udržitelný rozvoj hlavní prioritou. Evropský parlament nemá žádnou zavedenou strukturu pro tematiku udržitelného rozvoje, byť některé politické skupiny zahrnují Agendu pro udržitelný rozvoj 2030 do svých politických priorit před volbami do Evropského parlamentu v květnu 2019. Evropská komise sice vytvořila mnohostrannou platformu pro plnění cílů udržitelného rozvoje, což je krok správným směrem, ale není jasné, zda tato platforma bude působit i po skončení funkčního období této komise. Kromě toho EHSV doporučoval v minulosti vytvoření ambicióznějšího a širšího fóra občanské společnosti než nakonec vzniklo ⁽²⁾.

2.4. Na úrovni členských států je plánování a plnění cílů udržitelného rozvoje rozdílné ⁽³⁾. Některé členské státy již přijaly komplexní národní strategie udržitelného rozvoje a v některých případech regionální a místní orgány i zúčastněné strany uskutečňují iniciativy zvyšující informovanost o cílech udržitelného rozvoje. Existuje riziko nesouladu vnitrostátních přístupů, protože neexistuje žádný evropský rámec. EHSV vyzývá k začlenění udržitelného rozvoje do národních politik a k plnému zapojení organizované občanské společnosti do vytváření a provádění v souladu se zastřešující strategií EU.

3. Co nás čeká

3.1. Dne 13. září 2017 předseda Komise Jean-Claude Juncker oznámil diskusní dokument „Směrem k udržitelné Evropě do roku 2030, v návaznosti na cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje, včetně Pařížské dohody o změně klimatu“, jenž bude zveřejněn koncem roku 2018. V přípravné fázi Komise zváží názory vícera zúčastněných stran, členů platformy pro cíle udržitelného rozvoje. Členové platformy předkládají návrhy, jak by bylo možné zlepšit správu EU, pokud jde o cíle udržitelného rozvoje (např. přijetí zastřešující strategie), politická doporučení a možnosti, jak by se měl vyvíjet soubor nástrojů EU pro koordinaci politik, monitorování a odpovědnost.

3.2. Provádění cílů udržitelného rozvoje zahrnuje hospodářské, sociální, politické a environmentální cíle, které budou vyžadovat zásadní změny v evropských společnostech a v orgánech EU.

3.3. Debaty o budoucnosti Evropy před evropskými volbami v roce 2019 mají zásadní význam pro zvyšování informovanosti občanů o udržitelném rozvoji. Evropské politické strany k tomu musí zaujmout stanovisko a zabývat se udržitelným rozvojem ve svých volebních programech.

3.4. Kromě toho se EHSV domnívá, že prioritou budoucí Evropské komise a nového Evropského parlamentu vzešlého z evropských voleb v roce 2019 by mělo být lepší začlenění cílů udržitelného rozvoje do politik EU. EHSV naléhavě žádá Evropský parlament, aby posílil svou kapacitu pro monitorování a dohled na pokrok v plnění cílů udržitelného rozvoje a převzal za ně odpovědnost. Pokud se jedná o Komisi, doporučujeme posílení vedení místopředsedou odpovědným za udržitelný rozvoj a restrukturalizaci portfolií generálních ředitelství tak, aby bylo jasné, kdo je odpovědný za každý z cílů udržitelného rozvoje.

3.5. Konečné rozhodnutí o víceletém finančním rámci (VFR) na období 2021–2027 bude signálem, zda bude EU schopna splnit své závazky v rámci agendy 2030. VFR má pro zahrnutí začleňování cílů udržitelného rozvoje zásadní význam. Návrh Evropské komise zveřejněný v květnu 2018 míří správným směrem, ale promarnil příležitost k tomu, aby se Agenda pro udržitelný rozvoj 2030 stala prioritou evropské agendy. Nad rámec navrhovaného omezeného navýšení pro cíl týkající se začleňování problematiky klimatu by nový VFR měl přidělit odpovídající finanční zdroje na udržitelný rozvoj a rovněž zajistit, aby žádné financování nenarušovalo plnění cílů udržitelného rozvoje. Subjektům, které cíle udržitelného

⁽²⁾ Stanovisko EHSV Další kroky k udržitelné evropské budoucnosti (Úř. věst. C 345, 13.10.2017, s. 91).

Stanovisko EHSV Fórum evropské občanské společnosti pro udržitelný rozvoj (Úř. věst. C 303, 19.8.2016, s. 73).

⁽³⁾ EHSV připravuje mapování iniciativ v oblasti udržitelného rozvoje na úrovni členských států. Shrnutí údajů za jednotlivé členské státy bude zveřejněno na internetových stránkách EHSV.

rozvoje plní, včetně členských států, místních orgánů, podniků a nevládních organizací, je třeba poskytnout finanční krytí pro inovační a rozšiřitelné projekty.

3.6. EU prochází závažnou politickou a institucionální krizí a čelí výzvám, jako je prohlubování sociální nerovnosti, problémy v oblasti životního prostředí a ztráta důvěry ve správu věcí veřejných a Evropskou unii⁽⁴⁾. K nápravě této situace musí EU vytvořit nový narativ, který dokáže nabídnout konkrétní řešení nesnází, kterým naše společnost čelí. Probíhající diskuse o budoucnosti Evropy by měly přispět k tomuto novému narativu a vycházet z Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a 6. scénáře pro Evropu⁽⁵⁾, aby se EU stala hnací silou v oblasti udržitelnosti. Je nutné rozhodnější vedení ze strany evropských hlav států, aby se cíle udržitelného rozvoje staly ústřední součástí jejich politického diskursu a vize pro Evropu.

3.7. Agenda 2030 se opírá o stěžejní evropské hodnoty demokracie a participace, sociální spravedlnosti, solidarity, udržitelnosti a respektování zásad právního státu a lidských práv, a to jak v Evropě, tak na celém světě. Nový narativ udržitelného rozvoje by měl občanům poskytnout odpověď na otázku, jak jim hodlá veřejná správa a organizovaná občanská společnost umožnit život za příznivých hospodářských, sociálních a environmentálních podmínek.

4. Otázka ukazatelů

4.1. EHSV se domnívá, že postup použitý pro ukazatele cílů udržitelného rozvoje EU musí jít nad rámec pouhého hodnocení. Měl by přispívat k formulování a tvorbě politik, nejen být nástrojem podávání zpráv. Ukazatele by měly napomoci tvůrcům politik EU při definování budoucích politik a plánování, jak lépe dosáhnout cílů udržitelného rozvoje. Ukazatele musí rovněž pomoci tvůrcům politik identifikovat odchylky v postupu k cílům udržitelného rozvoje a provést nezbytné politické změny včas, aby bylo cílů dosaženo do roku 2030.

4.2. Z pohledu EHSV představuje *Zpráva o monitorování cílů udržitelného rozvoje v kontextu EU za rok 2017* vydaná Eurostatem dobrý začátek, existuje však určitý prostor pro zlepšení. Je třeba na ní dále stavět a zlepšit ukazatele. Stávající metoda hodnocení pokroku (tj. % kladné změny) při absenci kvantifikovaných cílů na úrovni EU může být zavádějící, protože neposkytuje žádnou informaci o vzdálenosti k cílům udržitelného rozvoje (na rozdíl od jiných zpráv). Například Eurostat dospěl k závěru, že v Evropě dochází k výraznému pokroku v plnění cíle udržitelného rozvoje č. 12⁽⁶⁾, zatímco jiné zdroje, např. OECD, dospěly k odlišným závěrům⁽⁷⁾. Monitorovací zpráva musí lépe vysvětlit integrovanou povahu agendy, v níž je třeba posilovat plnění všech cílů a neohrožovat plnění žádného z nich. Využívání jinak cenných průřezových ukazatelů nedostačuje k tomu, abychom získali informace o synergiích nebo rozporných vztazích mezi cíli. Zpráva by také měla posoudit vedlejší účinky na udržitelný rozvoj partnerských zemí a monitorovat politickou soudržnost mezi důležitými cíli vnější a vnitřní politiky. Ukazatele by měly umožňovat porovnávání evropských zemí a identifikaci rozdílů při provádění v členských státech. Je třeba je často aktualizovat, aby se zakládaly na nejlepších dostupných vědeckých poznatcích, znalostech a informacích.

4.3. Aby bylo možné disponovat soudržným souborem ukazatelů, který by poskytoval jasný přehled o plnění cílů udržitelného rozvoje na úrovni EU, je nezbytné vytvořit komplexní systém ukazatelů popisujících evropskou úroveň a úroveň členských států. Zaprvé je nutné harmonizovat stávající ukazatele používané pro různé oblasti politiky na úrovni EU nebo je přinejmenším provázat s ukazateli Evropské unie v oblasti cílů udržitelného rozvoje. Například relevantní soubory ukazatelů, jako jsou sociální ukazatele použité ve srovnávacím přehledu nebo evropské ukazatele biologické rozmanitosti, musejí být propojeny s ukazateli EU v oblasti cílů udržitelného rozvoje a jejich vztah musí být jasně definován. Zadruhé, strategie udržitelného rozvoje členských států by měly používat stejné ukazatele nebo přinejmenším ukazatele srovnatelné s ukazateli EU v oblasti cílů udržitelného rozvoje. Pokud tomu tak nebude, nastane značné riziko nekonzistentních a odlišných přístupů zaujímaných členskými státy. Zatřetí, EU potřebuje zajistit komplexní postup podávání zpráv politickému fóru OSN na vysoké úrovni o udržitelném rozvoji. Evropská komise by měla být schopna poskytnout jasný přehled o plnění cílů udržitelného rozvoje na úrovni EU i ve všech členských státech.

⁽⁴⁾ Stanovisko EHSV Přechod k udržitelnější budoucnosti Evropy, SC/047 (Úř. věst C 81, 2.3.2018, s. 44).

⁽⁵⁾ http://www.foeeurope.org/sites/default/files/other/2017/6th_scenario_future_of_europe.pdf.

⁽⁶⁾ Cíl udržitelného rozvoje 12. Odpovědná spotřeba a výroba.

⁽⁷⁾ Viz např. OECD. 2017. Measuring Distance to the SDG Targets: an assessment of where OECD countries stand.

4.4. EHSV zastává názor, že je třeba řešit určitá omezení týkající se procesu definování ukazatelů. Eurostat a národní statistické úřady mají omezené lidské a finanční zdroje ke shromažďování nových údajů, a proto není vždy možné vypracovat nové cílenější ukazatele. Podle výroční zprávy Evropské poradní komise pro dohled nad statistikou za rok 2017 určené Evropskému parlamentu činí náklady evropského statistického systému 0,02 % HDP a po škrtech v oblasti lidských zdrojů souvisejících s rozpočtovými omezeními se počet zaměstnanců již nevrátil na původní úroveň před hospodářskou krizí⁽⁸⁾. V zájmu zlepšení souboru ukazatelů je třeba se více zaměřovat na rozvoj ukazatelů udržitelnosti a pro Eurostat a statistické úřady členských států musejí být pro ukazatele udržitelnosti vyčleněné odpovídající finanční prostředky v souladu s cílem udržitelného rozvoje č. 17. Umožní to doplnit nové ukazatele, které by mohly vyžadovat shromažďování dalších údajů.

4.5. U současného souboru ukazatelů EHSV zjišťuje řadu nedostatků, které vyžadují řešení, v ideálním případě do zveřejnění *monitorovací zprávy Eurostatu o pokroku při plnění cílů udržitelného rozvoje za rok 2018*. K oblastem zlepšení patří:

- objektivnější vizuální prezentace souhrnných výsledků, která by předešla mylnému dojmu, že Evropa většinou cíle udržitelného rozvoje řádně plní, což je v rozporu s jinými kvalitativními nebo tematickými výzkumy i vnímáním občanů,
- vyšší pozornost věnovaná vedlejším účinkům stávajícího evropského modelu rozvoje; například je možné stavět na existující práci Eurostatu v oblasti environmentální stopy i příspěvku Evropy k podpoře partnerských zemí při dosahování cílů udržitelného rozvoje,
- inovativnější přístup k chápání nedělitelnosti agendy cílů udržitelného rozvoje zacházející za průřezové ukazatele, které samy o sobě neukazují nerovnováhy a rozpory mezi jednotlivými aspekty udržitelnosti a postrádají vhodný rámec pro posouzení soudržnosti politiky,
- více dat o výkonnosti podniků, místních orgánů a nevládních organizací,
- více informací o výkonnosti členských států v oblasti plnění cílů udržitelného rozvoje, protože průměry poskytují jen neúplný obrázek, poskytování informací o vnitrostátní úrovni je rovněž důležité, protože členské státy mají výlučnou pravomoc v oblasti několika cílů udržitelného rozvoje,
- lepší ukazatele odpovědnosti za plnění cílů udržitelného rozvoje, a to v souladu s cíli udržitelného rozvoje č. 16⁽⁹⁾ a 17⁽¹⁰⁾, například pokud jde o prostor občanské společnosti v Evropě⁽¹¹⁾ a inovativní partnerství,
- spolehlivější metodika pro měření pokroku u cílů udržitelného rozvoje tam, kde neexistuje evropský cíl, například porovnání průměrných výsledků s výsledky nejlepších evropských členských států nebo zástupnými cíli vyplývajícími z jiných mezinárodních závazků nebo z dostupného výzkumu.

4.6. Dlouhé řady měření se jeví jako užitečné, ale ukazatele by měly být přezkoumávány a zdokonalovány na základě určení nových výzev a pokroku vědeckých poznatků včetně nových dat. Jakkoli snaha Eurostatu začlenit v roce 2018 nové ukazatele jde správným směrem, zásadní význam má jasnost celého procesu a lhůty pro zařazení „pozastavených“ ukazatelů. Například by měl být stanoven akční plán a harmonogram pro navrhovaný ukazatel „rozsah bezdomovectví v EU“, který doporučila FEANTSA (Evropská federace národních organizací pracujících s bezdomovci), který je v současné době veden jako „pozastavený“.

4.7. Je nutné posílit úlohu organizované občanské společnosti ve vztahu k výroční zprávě Eurostatu. Eurostat by měl více konzultovat s občanskou společností, pokud jde o postup definování ukazatelů a posuzování pokroku ukazatelů. Obecně musí konzultace s občanskou společností během uvedeného procesu proběhnout natolik včas, aby mohla být doporučení zohledněna, a Eurostat musí vysvětlit, proč k doporučením občanské společnosti přihlédl, nebo nepřihlédl.

⁽⁸⁾ Výroční zpráva ESGAB za rok 2017, s. 25–26.

⁽⁹⁾ Cíl udržitelného rozvoje 16. Mír, spravedlnost a silné instituce.

⁽¹⁰⁾ Cíl udržitelného rozvoje 17. Partnerství pro plnění cílů.

⁽¹¹⁾ Na základě stávajících metodik, jako je monitor CIVICUS, <https://civicus.org/index.php/what-we-do/innovate/civicus-monitor>.

4.8. Co se sleduje, a co není sledováno, zejména při navrhování a výběru ukazatelů, má významné politické důsledky⁽¹²⁾. Proto by postup, jímž Eurostat připravuje výroční zprávy, měl umožňovat občanské společnosti podílet se na kvalitativním výkladu ukazatelů. To by mělo být doplněno častými průzkumy Eurobarometru, které by posuzovaly, jak občané vnímají dosažený pokrok.

4.9. EHSV si uvědomuje, že občanská společnost má omezenou statistickou kapacitu pro navrhování nových ukazatelů, které mohou splnit Eurostatem stanovená kritéria statistické spolehlivosti. Občanská společnost je však schopna definovat užitečné ukazatele, které využívají i jiné zdroje než údaje Eurostatu. Příkladem jsou ukazatele, které vyvíjí organizace Sustainable Development Solutions Network. EHSV však má za to, že je nutné podpořit organizace občanské společnosti pomocí opatření k budování kapacit, aby bylo zajištěno, že tyto organizace budou schopny lépe přispívat k diskusi s Eurostatem.

4.10. EHSV považuje za nutné zajistit výše zmíněný silný nový narativ založený na udržitelném rozvoji, proto požaduje zlepšení způsobu, jakým Evropská komise a Eurostat komunikují o pokroku při plnění cílů udržitelného rozvoje. Zpráva Eurostatu není pro čtenáře plně srozumitelná a není šířena ve větším měřítku, a proto je třeba zkoumat nové cesty, jak zvyšovat informovanost nespécializované veřejnosti a občanů. Měly by se prozkoumat také další výzkumné a komunikační produkty v rámci ambiciózní strategie zvyšování informovanosti. Například by bylo vhodné umístit na internetové stránky Eurostatu o cílech udržitelného rozvoje kapitolu „monitorování občanské společnosti“, což by umožnilo interaktivní sdílení odpovědnosti při monitorování cílů.

4.11. EHSV uznává, že výroční zpráva Eurostatu neobsahuje kvalitativní informace a ani je obsahovat nemůže. K nápravě tohoto nedostatku (a v zájmu širšího zapojení občanské společnosti) EHSV navrhuje, aby monitorování plnění cílů udržitelného rozvoje bylo doplněno samostatnou a nezávislou kvalitativní stínovou zprávou vypracovanou za úzké spolupráce se subjekty občanské společnosti. Tato stínová zpráva by měla: a) poskytovat kritické hodnocení a analýzu zprávy Eurostatu, b) doplňovat zprávu Eurostatu o kvalitativní informace od organizované občanské společnosti a c) poskytovat informaci, jak organizovaná občanská společnost interpretuje dosažený pokrok na cestě k cílům udržitelného rozvoje. EHSV v současné době provádí studii o zapojení občanské společnosti do monitorování cílů udržitelného rozvoje (má být dokončena do listopadu 2018), která konkrétně prozkoumá a navrhne metodický přístup k přípravě této doplňující zprávy k výroční zprávě Eurostatu.

4.12. Základem evropského projektu je odpovědnost. Náročnou strategii cílů udržitelného rozvoje musí doplnit silný rámec odpovědnosti, v němž organizovaná občanská společnost hraje klíčovou úlohu. To vyžaduje zvyšování povědomí v celé Unii i průzkumy veřejného mínění a jiné mechanismy zpětné vazby občanů. V této souvislosti by Evropská komise měla (ve spolupráci s EHSV) uspořádat summit o cílech udržitelného rozvoje. Summit by provedl výroční inventuru stavu spolu s členskými státy, Evropským parlamentem, občanskou společností, podniky a místními a regionálními orgány a přispěl k inkluzivnímu a pravidelnému dialogu se zúčastněnými stranami. A v neposlední řadě by také měla být podporována výměna osvědčených postupů pro zapojení občanské společnosti do hodnocení cílů udržitelného rozvoje. EHSV by mohl hrát klíčovou úlohu při podpoře organizací občanské společnosti při výměně těchto zkušeností, vytváření synergií, prohlubování znalostí a zvyšování informovanosti a podpoře spolupráce.

5. Začleňování cílů udržitelného rozvoje do správy věcí veřejných v EU

5.1. Současný systém správy EU by měl být upraven tak, aby přispíval k plnění Agendy pro udržitelný rozvoj 2030. Za tímto účelem by všechny orgány EU měly přijmout kroky k zajištění koordinované práce na cestě k cílům udržitelného rozvoje.

5.2. Přestože místopředseda Evropské komise zastává vedoucí úlohu, je zjevné, že u několika útvarů Komise ředitelství je míra podpory nízká, což brání pokroku. Totéž platí o Parlamentu, který musí ve všech výborech nastolit důvěryhodný proces diskusí o provádění cílů udržitelného rozvoje. A v neposlední řadě pracovní skupina pro cíle udržitelného rozvoje v Evropské radě, která je vítána, musí zajistit odpovídající začleňování cílů udržitelného rozvoje do všech záležitostí Evropské rady, např. do budoucnosti SZP, politiky soudržnosti, dopravní politiky⁽¹³⁾, vnějších vztahů⁽¹⁴⁾ nebo příštího VFR na léta 2021–2027.

⁽¹²⁾ Stanovisko EHSV Další kroky k udržitelné evropské budoucnosti, NAT/700 (Úř. věst. C 345, 13.10.2017, s. 91).

⁽¹³⁾ Stanovisko EHSV Úloha dopravy při plnění cílů udržitelného rozvoje a z toho plynoucí důsledky pro tvorbu politik EU (Úř. věst. C 367, 10.10.2018, s. 9).

⁽¹⁴⁾ Stanovisko EHSV Obnovené partnerství se státy AKT, REX/485 (Úř. věst. C 129, 11.4.2018, s. 76).

5.3. Budoucí zastřešující strategie Evropské unie pro udržitelný rozvoj by měla plnit hlavní úlohu při začleňování cílů udržitelného rozvoje do veškeré politiky EU a poskytnout rámec pro koordinaci a monitorování provádění cílů udržitelného rozvoje v EU a v členských státech. Jak již bylo zmíněno, strategie by měla stanovit cílové hodnoty, prostředky k jejich řešení a soudržný soubor ukazatelů, které mají být použity k monitorování pokroku. EHSV souhlasí s Radou, pokud jde o nutnost vypracovat „referenční rámec ukazatelů“⁽¹⁵⁾.

5.4. Jak bylo uvedeno, tento referenční rámec ukazatelů by měl zahrnovat všechny relevantní evropské ukazatele, které se v současné době používají v různých oblastech politik, a definovat vzájemné vazby mezi stávajícími ukazateli a ukazateli v oblasti cílů udržitelného rozvoje. Například by Evropská komise měla zajistit úplný soulad a koherenci srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů s ukazateli EU v oblasti cílů udržitelného rozvoje. V současné době je do souboru ukazatelů pro cíle udržitelného rozvoje EU plně nebo částečně zahrnuto osm z dvanácti sociálních ukazatelů ze srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů.

5.5. Koordinaci a monitorování cílů udržitelného rozvoje je třeba začlenit do procesu evropského semestru, jak EHSV opakovaně požadoval (např. stanoviska EHSV NAT/693⁽¹⁶⁾, NAT/700⁽¹⁷⁾, SC/047⁽¹⁸⁾, SC/050⁽¹⁹⁾). To by mělo zahrnovat přezkoumání vhodnosti strategií plnění cílů udržitelného rozvoje na úrovni členských států. Vnitrostátní orgány by měly obdržet společné pokyny a měly by být monitorovány, aby veškeré úsilí směřovalo stejným směrem. Dále by se měla podporovat výměna osvědčených postupů mezi členskými státy. Oblast působnosti evropského semestru by se měla podstatně rozšířit nad rámec tradičního hospodářského rozměru a vzhledem k budoucí zastřešující strategii udržitelného rozvoje plně začlenit sociální a environmentální rozměr, a to na stejné úrovni významu, jaký náleží hospodářskému rozměru. Z toho vyplývá, že doporučení pro jednotlivé země by měla být v souladu s cíli udržitelného rozvoje, stejně jako analýzy provedené ve zprávách o jednotlivých zemích v rámci evropského semestru.

5.6. Cílem nedávno vytvořeného programu na podporu strukturálních reforem je pomáhat členským státům provádět institucionální, strukturální a administrativní reformy. Očekává se, že program na podporu strukturálních reforem bude hrát v příštích letech významnou úlohu. Jak již zdůraznily EHSV⁽²⁰⁾ a Falkenbergova zpráva⁽²¹⁾, program na podporu strukturálních reforem by měl předpokládat, že jakákoli podpořená reforma musí být v souladu s agendou 2030 a s cíli udržitelného rozvoje.

5.7. Aby se zajistilo, že cíle udržitelného rozvoje budou začleněny do všech politik EU, je třeba odpovídajícím způsobem přizpůsobit agendu pro zlepšování právní úpravy a zajistit tak komplexní a celostní přístup k těmto cílům. EHSV zastává názor, že zásady cílů udržitelného rozvoje by měly být výslovně zmíněny v pokynech a sadě nástrojů pro zlepšování právní úpravy. Kromě toho by metodiky pro zlepšování právní úpravy měly být revidovány tak, aby bylo zajištěno, že budou schopny posuzovat dlouhodobé cíle a měřit vzdálenost k dosažení cílů udržitelného rozvoje. A konečně je také třeba věnovat větší pozornost soudržnosti politik jako nástroji provádění cílů udržitelného rozvoje, například s využitím rámce OECD pro soudržnost politik udržitelného rozvoje.

5.8. Při navrhování nových legislativních nebo politických iniciativ by Evropská komise měla jasně uvést, na který cíl udržitelného rozvoje je iniciativa zaměřena provést test udržitelnosti, aby posoudila očekávaný účinek na plnění cílů udržitelného rozvoje (jako součástí procesu posuzování dopadů, jehož cílem je posoudit hospodářské, sociální a ekologické aspekty návrhu). Měly by být určeny hlavní problémy při plnění cílů udržitelného rozvoje, které hodlá navrhovaná politika řešit. Rovněž monitorování a vyhodnocování probíhajících politik EU je třeba přizpůsobit, aby měřilo pokrok na cestě k dosažení cílů udržitelného rozvoje a doporučilo takové úpravy politik, které by měly větší vliv na prosazování cílů udržitelného rozvoje.

⁽¹⁵⁾ <https://www.consilium.europa.eu/media/23989/st10370-en17.pdf>.

⁽¹⁶⁾ Stanovisko EHSV Udržitelný rozvoj – mapování vnitřních a vnějších politik EU, NAT/693 (Úř. věst. C 487, 28.12.2016, s. 41).

⁽¹⁷⁾ Stanovisko EHSV Další kroky k udržitelné evropské budoucnosti, NAT/700 (Úř. věst. C 345, 13.10.2017, s. 91).

⁽¹⁸⁾ Stanovisko EHSV Přechod k udržitelnější budoucnosti Evropy, SC/047 (Úř. věst. C 81, 2.3.2018, s. 44).

⁽¹⁹⁾ Stanovisko EHSV Roční analýza růstu na rok 2018, SC/50 (Úř. věst. C 227, 28.6.2018, s. 95).

⁽²⁰⁾ Stanovisko EHSV Program na podporu strukturálních reforem, ECO/398 (Úř. věst. C 177, 18.5.2016, s. 47).

⁽²¹⁾ Sustainability now! Strategické zprávy EPSC. Vydání 18 (2016) https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/rapport_kff.pdf.

5.9. Také Program Komise pro účelnost a účinnost právních předpisů (REFIT) by měl začlenit hledisko udržitelného rozvoje. Práce na programu REFIT by měla zajistit, aby všechna zjednodušení a aktualizace právních předpisů EU byly v souladu s cíli udržitelného rozvoje a přispívaly k jejich dosažení.

V Bruselu dne 19. září 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER
